

Ústav jižní a centrální Asie FF UK v Praze

Oponentský posudek bakalářské práce

Nami Halington

Ikonografie a kult Šivy

2015

Studentka indologie Nami Halington se ve své bakalářské práci zabývá mytologií, kultem a ikonografií přední postavy hinduistického božského pantheonu, Šivy. Klade si za cíl přehledně nastínit jeho náboženský vývoj napříč indickou historií, upozornit na nejvýznamnější významové i symbolické proměny v ikonografii a rovněž stručně představit nejdůležitější sekty či samostatné náboženské proudy, které se v rámci šivaismu objevily.

Práce je smysluplně rozdělena do tří kapitol, jimž se dostává vyrovnaného prostoru. První kapitola se věnuje textovému mytologickému vývoji Šivy, a to již od nejranějšího období védského literárního korpusu přes eposy, v nichž náboženský význam Šivy narůstá, až k puránám, ve kterých je již pevně ustaveným velikánem pantheonu. Druhá kapitola upozorňuje na nejdůležitější ikonografické motivy spojené s šivaistickým kultem a také na konceptuální role a funkce, jež Šiva zastává a plní. Prezentované poznatky obou kapitol jsou dokládány na reprezentativním vzorku četných literárních ukázek z bohaté textové tradice. Třetí kapitola je stručným přehledem šivaistických škol, pokrývajícím svým širokým záběrem nejen velkou část indické historie, ale i různé geografické regiony Indie.

Text této bakalářské práce, zejména její stylistická stránka, prozrazuje autorku se značně suverénním rukopisem, který je nutno pochválit (navzdory občasným sklonům ke šroubované archaickým vyjádřením, např.: „Jedním z jistých vývodů z první kapitoly jest...“, s. 24). Autorka se nebojí hledání vlastních originálních formulací a rovněž její filozofující úvahy a schopnost osobitě kritické reflexe v popularizační literatuře jinak dosti stereotypně prezentovaných informací se zdají být pozoruhodné a bezpochyby svědčí o vyzrálé osobnosti. Až na drobné formální nedostatky v podobě špatné interpunkce či několika chybných přepisů indických termínů, vyplývajících pravděpodobně spíše z nepozornosti než z neznalosti (není důvodu psát *Bhagavadgíta* odděleně (s. 22); amrita je amrta (s. 24), Krišna má být Kršna (s. 20) apod.), je celý text jazykově čistý a lze mu vytknout jen drobnosti (upozornil bych autorku na nedůsledné používání kurzivy při psaní titulů literárních děl a také slov indického původu).

Základním problémem této bakalářské práce se zdá být její značně široký záběr. Na 50 stranách je zcela nemožné obsáhnout tak rozsáhlou tematiku, kterou postava Šivy a kult s ním spojený představuje. Rovněž odborná literatura věnující se tématu se zdá být takřka nepřehledná, a ačkoliv jsou v seznamu použité literatury zastoupena některá nejdůležitější díla předních světových indologů, na něž autorka také odkazuje, v textu práce samotné si nelze nevšimnout až příliš častých odkazů či doslovných, někdy i nevhodně dlouhých (s. 32) citací

literatury jednoznačně popularizační (Zbavitel). S tímto problémem se však zřejmě musí vyrovnávat každý, kdo v českém kontextu zpracovává jakékoliv téma týkající se náboženských reálií Indie.

Jako ne zcela promyšlené se mi zdá zařazení popisu svatyně v Elefantě v kapitole 3.2, a to v části, která se zabývá představením hlavních šivaistických proudů a sekt, které se během historického vývoje hinduismu objevily. Tato pasáž by se snad lépe hodila do druhé části, pojednávající o ikonografii, ale její zařazení na samotný konec práce tak ve výsledku prozrazuje autorčinu nejistotu, jak se s obsáhlým tématem vlastně vyrovnat.

I přes uvedené připomínky však podle mého soudu předložený text splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ho k obhajobě. Hodnocení navrhuji „velmi dobře“.

V Praze 31.8.2015

Zdeněk Štípl